

Religió i presó

Dv, 18/09/2015 per Eduard Ibáñez

[Apunts eticopolitics](#)

La Direcció General d' Afers Religiosos de la Generalitat ha publicat [recentment](#) una segona edició, revisada i ampliada, de la [Guia per al respecte a la diversitat de creences als centres penitenciaris de Catalunya](#). He tingut l'oportunitat de col·laborar en la seva elaboració i puc dir sincerament que es tracta d'una molt bona eina per ajudar a valorar la importància del fet religiós en les presons.

La **llibertat religiosa és un dret humà fonamental de les persones**, reconegut en tots els tractats internacionals del Drets Humans. Naturalment, també el nostre ordenament jurídic el reconeix i protegeix plenament com a dret fonamental. Aquest dret inclou no solament la llibertat de creences (teistes, no teistes o atees), sinó també la possibilitat de manifestar-les de forma pública o privada, individual i col·lectivament, mitjançant l'ensenyament, la pràctica, el culte i l'observança dels ritus, sense ser objecte de cap coerció ni discriminació.

El fet **que una persona es trobi detinguda o empresonada no pot suposar cap impediment per exercir aquest dret**, el qual emana directament de la dignitat humana. Per tant, la llibertat religiosa ha de ser respectada en tota persona i en qualsevol situació, amb independència dels actes delictius que hagi pogut cometre.

Per això, les **recomanacions internacionals** de Nacions Unides i del Consell d'Europa en matèria penitenciària subratllen la importància de vetllar per aquest dret sense cap discriminació. Amb aquest objectiu, recomanen que tots els reclusos que ho demanin puguin ser atesos per part de persones reconegudes de la seva confessió, participar en serveis i activitats religioses, disposar de llibres i publicacions de caràcter religiós i que les seves creences siguin tingudes en consideració en l'alimentació. I si hi ha un nombre suficient d'interns d'una determinada religió, l'administració ha d'autoritzar un representant qualificat amb dret a organitzar periòdicament oficis i activitats i visitar individualment els interns. Totes aquestes recomanacions internacionals són recollides en la legislació espanyola i són vigents a Catalunya.

Des de fa molts anys, i més davant la creixent pluralitat religiosa a les nostres presons, la Generalitat (administració responsable en matèria penitenciària a Catalunya), procura i facilita l'atenció individual i la prestació de serveis religiosos per part de les confessions majoritàries a casa nostra mitjançant representants autoritzats. En alguns casos, ha establert convenis estables de col·laboració i contribueix econòmicament als costos d'aquests serveis (Església catòlica, Consell Evangèlic i Consell Cultural Islàmic). També facilita l'entrada regular o puntual d'altres confessions quan hi ha una demanda concreta.

Gràcies a aquesta política i al compromís decidit de les confessions religioses, actualment es pot afirmar que en la pràctica totalitat de les **presons catalanes existeix una àmplia i bona oferta d'atenció individual i de serveis per part de les religions majoritàries**. Amb tot, és evident que hi ha dificultats concretes i aspectes a millorar. La guia acabada de publicar és precisament un instrument molt útil per avançar en aquesta direcció i convindria que els professionals penitenciaris la coneguin bé.

Cal tenir en compte que aquesta no és una qüestió exclusivament jurídica o de drets. El lliure exercici de la llibertat religiosa i una adequada assistència religiosa als interns per part de les persones adients **pot repercutir de forma molt positiva en els processos personals de rehabilitació i reinserció**, i en la bona convivència en l'interior dels centres, humanitzant la vida penitenciària i afavorint condicions adequades per a la reinserció social dels reclusos. I això l'Administració no ho pot ignorar, perquè està legalment obligada a promoure les condicions per a la reinserció social dels penats.

En aquest sentit, l'experiència històrica acumulada, nacional i internacional, mostra que una adequada atenció religiosa als interns i la seva participació en activitats de caràcter religiós, contribueix sovint a frenar la presonització, a afavorir la superació de malalties físiques i psíquiques, la reconstrucció de vincles familiars, l'educació dels interns, la interiorització de valors ètics i cívics, l'autoconeixement i el creixement personal, la recuperació de l'autoestima perduda, la reparació delictiva, la reconciliació i el perdó, la preparació per a la sortida en llibertat i la reinserció a la societat.

En conseqüència, **l'Administració i les confessions religioses són cridades a establir una fructífera col·laboració** en favor de la reinserció social dels penats. Aquesta és la missió essencial d'un sistema penitenciari just i democràtic. I és també una responsabilitat de tota la societat fer-ho possible.